

REDACȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL

Peru Austro-Ungaria
de un an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50 pe 1 lună fl.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Peru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INȘERTIUNEL:

de 1 fr. garson: prima dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
înșertările sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisorile nefrancate nu
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Câteva constatări

in
cestiunea pasivității.

I.

Mai întâi constatăm cu mulțumire, că articolul „Pasivitate sau activitate?” publicat în Nr. 152—157 ai foii noastre, au atins scopul la care a ținut autorul. Au provocat o discuție destul de intensă asupra cestiunii foarte importante, de care sunt preocupate toate cercurile politice din patrie: cestiunea atitudinii partidului național român față de viitoarele alegeri parlamentare.

Prin aceasta cestiunea nu este, se înțelege, rezolvată. În general soluțiunea definitivă nici nu se poate imagina altcum, decât prin conlucrarea comună a fruntașilor partidului, care în cele din urmă, când va sosi momentul, vor trebui să găsească o modalitate de a pute lua o hotărâre obligatorie pentru întreg partidul.

Până atunci însă discuțiunea rămâne deschisă, și e bine ca toți cei ce se simțesc competenți să-și arete părerile.

Credem însă, că facem un pas înainte spre soluțiunea definitivă, dacă vom resuma vocile ce s'au pronunțat până acum și vom trage din ele concluziunile ce pe cale firească se pot trage. Sperăm astfel, că cercul discuțiilor ce vor mai urma, se va preciza mai bine, și în cele din urmă lumină completă se va face.

Trecem de astădată cu vederea peste comentariile și aprecierile făcute de presa maghiară în cestiunea ce ne preocupă. Acestea ne interesează numai într-o a doua ordine de idei. Nu e vorba, în definitiv trebuie să ținem cont și de vederile taberei maghiare, căci afacerea pasivității noastre videază un grav și vechiu capitol al raporturilor noastre cu compatrioții maghiari, care în cele din urmă tot numai cu ei îl vom pute transa. Decât până la aceasta trebuie să fim mai întâi noi singuri lămurii, să ne dăm noi singuri seama ce avem de făcut. De aceea zicem, că deocamdată părerile Maghiarilor ne interesează mai puțin și nu e încă nevoie să ne oprim asupra lor.

Cu atât mai mult accentuăm însă, că presa fraților noștri din regatul român, și acum, ca și în trecut, înclină mai mult a ne recomanda activitatea decât pasivitatea. Este altcum bine știut, că oamenii politici ai României, fără deosebire de partid, nici când n'au putut înțelege pe deplin și nici când n'au aprobat cu toată inima politica noastră de rezistență pasivă. Admitem că aceasta în mare parte au făcut-o din necunoașterea mai adâncă a raporturilor speciale din patria noastră. Dar nu mai puțin adevărat este, că frații noștri din România, mai experimentați decât noi într-ale politice, au simțit dela început, că pasivitatea în sine, ori care ar fi raporturile speciale cari

au provocat-o, este o politică primejdioasă, cu care multe se pot perde și puține se pot câștiga.

Sigur că în hotărârile noastre politice nu ne vom lăsa influențați de nimenenea, nici chiar de frații noștri din România. Însă după ce ei sunt mai în măsură decât noi a cunoaște orcanele politice generale, căci conduc singuri un stat în plin progres, și au dat atâtea dovezi că știu cum să-l conducă, și după ce nu putem avea amici mai bine-voitori decât dinșii, părerea lor la toată întâmplarea este pentru noi un motiv mai mult de a ne convinge, că a discuta chestia pasivității nu e nici de cum un păcat contra ortodoxismului național, și că n'avem să vedem numai decât „trădători” în acei ce-și permit a crede, că politica de rezistență pasivă nu este unica mântuitoare pentru neamul românesc.

Stabilit acest lucru, n'avem să pierdem multe vorbe cu acei ce consideră pasivitatea ca o dogmă, de care a se atinge nimărui nu-i este permis. Nu vom contura deci pe contrafronți dela „Gazeta Transilvaniei”, cei mai intransigenți campioni ai acestui dogmaticism, în credința lor că numai prin pasivitate vom ajunge „la recunoașterea individualității noastre naționale” și că prin activitate ne-am face părtași responsabili de toate actele și fără-de-legile politice și ale guvernelor maghiare.

Bunul simț al publicului românesc va ști să aprecieze serioșitatea acestui soi de argumente. Va ține în vedere, că partidul nostru național, după cum a arătat și autorul articolelor publicate de noi, n'a decretat pasivitatea nici ca dogmă, nici ca armă cu care se poate sau nu se poate dobândi recunoașterea individualității noastre naționale, ci pur și simplu, silit de forța împregiurărilor, s'a retras din lupta parlamentară, fiindcă prin legi nedrepte, prin violență și corupțiune, i-s'a luat putința de a a mai continua. În consecință, când la un moment dat Românii se vor fi conștienți, că forța împregiurărilor cari i-au silit să se retragă de pe terenul parlamentar, nu mai există, sau cel puțin a slăbit mult față cu trecutul, ei nu vor sta pe gânduri, că ce au de făcut. Ei nu vor admite că numai prin pasivitate vom isbuti a dobândi recunoașterea individualității noastre naționale. Ei nu vor crede că „dogmă” și lupta parlamentară pe lângă cea pe terenul extraparlamentar, chiar presupunând, ceea ce greu este de presupus, că aceasta din urmă s'ar pute continua cu intensitatea din trecut, cauza românească n'ar câștiga neasemenat mai mari șanse de reușită.

Pe urmă partidul nostru național, până la 1887, a fost reprezentat în parlament prin deputați aleși din sinul său. A fost, va să zică, reprezentat chiar în epoca cea mai strânică a șovinismului, când guvernul lui Tisza Kalman a pus temelile politice de maghiarisare. Ei bine, i-a făcut cineva responsabil de actele și fără-de-legile guvernului?

Dar în fine să nu lungim vorba. Pasiviștii cu ori-ce preț, cari, adevărat, erau relativ mai numeroși, cu deosebire în Ardeal, între oamenii din generația ce dispăre, astăzi s'au împuținat foarte mult. „Sunt între Români, precum e natural, două curente. Unul înclină pentru activitate, alții pentru continuarea pasivității clasice. Curentul dintâiu însă pare a fi mai numeros.” Nu noi, ci un organ, care nu poate fi hănuit a fi în intimitatea noastră, „Liga Română” din București, constată aceasta.

Din parte-ne constatăm și noi, că bărbaiții din generațiunea mai tânără, atât aici în Ungaria, cât și în Transilvania, în adevăr sunt departe de-a mai profesa dogma pasivității clasice, ca singura politică corespunzătoare intereselor și vredniciei neamului românesc. În această privință dl. Dr. Aurel Murășanu a rămas aproape izolat între bărbaiții noștri mai marcanți, și este urmat doar' de câțiva amici personali și de câțiva aderenți învechiți ai bătrânului său organ.

Ceva mai numeroși sunt pasiviștii de altă categorie, care îi putem numi pasiviști din oportunitate. Dar' despre acestia în numărul viitor.

Dile erei Bánffy. Organul slovac „Nár. Noviny” publică în mai mulți numeri consecutivi o lucrare amănunțită asupra stărilor de drept electoral și a modului cum legea electorală a fost practică până acum de către slujbașii stăpânirii în comitatul Turocz. În numărul său de pe urmă foaia slovacă scrie:

„Și până atunci, până vom pute da informațiune mai amănunțită, atragem atențiunea alegătorilor din ambele cercuri electorale din comitatul nostru, că ministrul de interne a nimicit încă în luna August conscrierea alegătorilor făcută în lunile Mai și Iunie s. c., orânduind o nouă conscriere. Și deoarece ce comisiunea conscriitoare operată pe la începutul lunii Septembrie, n'a procedat după lege și conform îndrumării ministrului: ministrul de interne a nimicit pe cale telegrafică această nouă conscriere complementară și a orânduind din nou, ca conscrierea să fie executată strict după lege până la sfârșitul lui Septembrie, stabilind fiind pentru fiecare comună minimul birului de pământ”...

Cât de greu sunt de stăpânit rădăcinile erei Bánffyane!

Scrisoarea dlui Mocsonyi.

„Tribuna” a publicat o scrisoare ce dl. Al. Mocsonyi a adresat dlui Dr. Rațiu, încă în Iunie, când dl. Rațiu chemase la o consfătuire la Sibiu și pe dl. Mocsonyi. Consfătuirea din Sibiu, precum știm, s'a ținut fără dl. Mocsonyi, numai de un număr foarte mic de acționari ai institutului „Tipografia”. Despre hotărârile ei n'a transpirat nimic în public. Și judecând după cele ce scrie acum „Tribuna”, obiectul de competență al discuțiilor celor întruniți la sfat național, a fost scrisoarea dlui Mocsonyi, care s'a publicat numai acum, după trei luni de zile.

Se vor fi bucurat domni din Sibiu, când li-a sosit acea scrisoare. Au salutat-o de sigur, cum o salutăm acum „Tribuna”, aducând cele mai entusiaste elogii înțelepciunii politice a marelui bărbat din Birchiș și prosternându-se cu cea mai umilă evlavie înaintea părerilor lui.

S'a bucurat și se bucură restul comitetului neexistent, că după patru ani de neputință a venit un bărbat politic, care să salveze situația și să le spună o „altă idee”, de care să se razime și prin care să se justifice.

Felul cum au salutat cei din Sibiu scrisoarea dlui Mocsonyi dovedește de-a dreptul, că se solidarizează întru toate cu cele spuse de D-sa, că acceptează absolut scrisoarea aceasta ca program al lor și ca o profesie politică a chiar restului de bărbaiți din giurul „Tribunei”. Zicem absolut, fiindcă nici cea mai mică rezervă nu s'a făcut.

Ear' când cei din jurul „Tribunei” acceptă programul și vederile politice ale dlui Mocsonyi, este earăși clar dovedit, că l-au recunoscut de șef politic al lor. Cu un cuvânt: din giurul „Tribunei”, în frunte cu dl. Rațiu, văzându-se singuri incapabili de luptă, recunosc șefa dlui Mocsonyi și se pun necondiționat la dispoziția D-sale. Lăsăm deocamdată nediscuțată constatarea aceasta, care indică o fază nouă în stările noastre politice și trecem la cuprinsul scrisorii, prin care dl. Mocsonyi a triumfat asupra neputinței Sibiienilor.

Străine nu ne sunt vederile din această scrisoare. Ele sunt identice cu cele comunicate acum câteva luni de dl. advocat Brediceanu ziarului „Egyetértés”. Noi am fost atunci cei dintâi cari ne-am ridicat împotriva vederilor dlui Brediceanu, cu cari „Tribuna” și atunci se solidarizase. Am declarat, că nu putem să aprobăm o politică de oportunism neputincios, care ne impune o inactivitate absolută, până ce guvernul maghiar cu de la sine îndemn va veni să ne ofere preagrațios partidul nostru național, organizația noastră politică întreagă-întregușă, precum o aveam înainte de ordinele lui Hieronymi. Dl. Brediceanu, se vede, atunci n'a făcut altceva, de cât a tâlmăcit vederile șefului său politic, ale dlui Al. Mocsonyi, care în același chip rezonează în scrisoarea sa din „Tribuna”.

Dl. Mocsonyi recomandă deci dlui Rațiu această politică de abstenență și de așteptare a grației guvernului maghiar, ca unica „dogmă politică”, care nici un aderent sincer al partidului național nu o va contesta și nici un membru al partidului nu o poate contesta, fără a căde în eresie politică.

Apoi să ne dea voie marele politician și noul șef al grupării tribuniste, să contestăm cu toată sinceritatea și cu toată hotărârea „dogma D-sale”. Și sperăm, că alături cu noi vor fi toți aceia, cari au repudiat totdeauna oportunismul ca dogmă în politica noastră națională. Numai cei oboșiți și cei împotenți pot să o aproabe și suntem perfect conștienți, că din șirul fruntașilor noștri marea majoritate nu se va pune pe lista oboșiților — fără luptă. A fost suficient un interval de patru ani de neactivitate, de slăbire prin hărțuiri interne și ar fi fatal, când urmând acum dogma dlui Mocsonyi, ne-am pune din nou la tuș. Ne-am asemăna cu somnurosul, care se întoarce pe cealaltă parte și își continuă somnul, până-ce l-se gătește mâncarea.

Astăzi nedisciplina și neorientarea în popor este atât de mare, încât o mai departe dănuire a sferei de-acum îl va duce la o criză morală colosală. Și în asemenea împrejurări ivirea dogmei oportuniste e un pericol imens, în contra cărui ori ce fruntaș sincer al poporului trebuie să ia poziție și să infereze purtarea acestora care — din neputință se saldascoază cu „ideea“. Numai o acțiune grabnică, potrivită de a concentra atențiunea poporului asupra-și, ponivită de-a introduce o nouă viață regeneratoare, poate salva situația. Trebuie să se caute grabnic o modalitate practică, prin care se vor satisface măcar câteva din revendicațiunile poporului, căci dimpotrivă devine desilusionat și absolut refractar pentru ori ce luptă mai departe.

Vom saluta deci ori ce idee și ori ce propunere de acțiune și de luptă, dacă e posibilă, dar propunerii „dogmatice“ de felul celor făcute de ideologul de la Bichș le vom respinge întotdeauna, dacă ele, ca în cazul de față, nu sunt conforme cu trebuințele imediate ale poporului.

Totodată nu putem să nu regretăm faptul, că neputința a împins pe prietenii dlui Rațiu până la această încercare și la această umfrire, ca ei, partizanii acțiunii politice, să îmbrățișeze acum de-odată cu atâta pasiune oportunistul și să nu simțescă palma aspră ce li-o aplică dl Moesonyi în serisoarea sa, spunând că „am trebuit să fac și trista experiență, că vederile mele n'au avut destul pond spre a împedea greșelile făcute“. Ba nu numai regretăm, ci ni e rușine chiar de faptul cum au capitalat prietenii dlui Rațiu, recunoscând și dnile lor de „greșeli făcute“ faptele mărețe săvârșite înainte de 1894, la care și densii, măcar nominal, au luat parte, pe când dl Moesonyi ciocia oasele oportuniste.

Un lucru însă e mai pe sus de orice îndoială.

Scrisoarea dlui Moesonyi și comentariile doxologice ale „Tribunei“ au lămurit situația. Suntem divizați în două tabere. Unii vor să continue starea nedreaptă de neactivitate și de așteptare: aceștia sunt oportuniștii dlui Moesonyi cu falșii dlui Rațiu. Alții însă vor să poartecă un curent de acțiune pentru a feri poporul de o criză morală. Noi insistăm pentru acțiune și vom sprigii cu drag ce se va întreprinde în favorul poporului.

„Revista Orăștiei“.

Revista externă.

Austro-Ungaria și Bulgaria.

E lucru cunoscut nu numai oamenilor politici de profesie, ci așa zicând de toată lumea, că prințul Ferdinand, al cărui nume familiar complet este Koburg-Kohary-Gotha, ajunsese domnitor al Bulgariei și se mențina pe acest tron numai cu spriginul și sub ocrotirea Curții din Viena și ale diplomației austro-ungare; astfel că se considera ca lucru firesc și nerăsturnabil, ca el să rămână „d'apărarea recunoșcător“ protectorilor săi.

Raporturile acestea de prietenie între protector și protegiat însă de-odată se întunecară în primăvara anului 1895. Atunci fusese omorât Stambulov tocmai pe când domnitorul Bulgariei petrecea la Carlsbad și o deputație bulgară, în frunte cu metropolitul Clement, umbra pe la Petersburg, ca să expunze dela țară cerțare pentru prințul Ferdinand, pentru țara și poporul acestuia.

Împăcarea cu Bulgaria se petrecuse atunci în mod așa de ostentativ și demonstrativ, încât împăratul rege Francisc Iosif nu putu să nu se simtă foarte jignit. Din momentul acesta, cu cât înainta timpul, cu atât raporturile între Burgul din Viena și palatul princiar din Sofia deveniau tot mai încordate, mai înasprite. Monarhul nostru nici nu voia să audă vorbindu-se de prințul Ferdinand; ori de câte ori acesta venia la Viena, unde cobora în palatul familiar al Koburgilor, nici când n'a fost primit de către împăratul rege, în ciuda opintirilor extraordinare și pe toate căile ale mamei prințului, ducesa Clementina, care cu toată sârmă și desăvârșită e o femeie extrem de isteasă.

Ignorarea și săpărarea aceasta a împăratului rege și a găsit expresia cea mai vădită pentru toată lumea în împrejurarea, că prințul Ferdinand n'a fost poștit și n'a luat, prin urmare, parte la inaugurarea Porților de fer, în Septembrie 1896.

Cam de un an încoace însă, mai ales după catastrofa din Geneva, raporturile între Burgul și palatul din Sofia începură earrăși a deveni mai prietenești, mereu se îmbunătățeau, ear' visita prințului dela 26 Septembrie a. c. e dovadă, că s'a întâmplat o împăcare deplină. În articolul său de fond dela 28 Septembrie „P. Lloyd“ scrie între altele:

„Acest moment de trezire și mărginire în politica Bulgariei, a fost negreșit merit, de-a anunța visita de urcare pe tron (câci până la împăcarea cu Rusia, prințul Ferdi-

nand n'a făcut niciun vizit pe la capii statelor, sigur fiind că nu va fi primit) la împăratul rege al nostru. Dacă punem în cumpănă înțelegerea ce există între Austro-Ungaria și Rusia, nu ne îndoiim nici cât de puțin, că din Petersburg i s'a dat prințului Ferdinand sfatul binevoitor, de a se ruga la Viena să poată face această vizită“...

„P. Lloyd“ ul a comentat visita în trei sau chiar în patru numeri consecutivi, scotând la iveală importanța ei pentru stările din Balcani, ferindu-se însă a aminti ceva, că visita este oare și cum și o trăsătură de săh cerșpuzătoare celor ce a fost făcută prin călătoria prințului Nichita al Muntenegrului la Constantinopol.

„Kölnische Zeitung“ dela 27 Septembrie se exprimă între altele:

„Visita se poate explica din diferite puncte de vedere. Politiceste, ea la ori ce cas este îmbucurătoare. Înțelegerea austro-ruscască privitor la Peninsula-Balcanică își pune prin ea peatra ultimă la clădirea ei... Poziția prințului Bulgariei se întărește prin onorurile ce i s'au făcut la Viena“...

În sferele diplomatice e deosemena cunoscut, că și regele Carol al României s'a întrepus mult, pentru ca prințul Ferdinand să fie reprimit în grația monarhului nostru.

NOUȚĂȚI

Arad, 2 Octombrie 1899.

„Călinarul Nostru“, al ziarului „Tribuna Poporului“ pe anul 1900, ca primul calendar scos în tipografia noastră, a apărut tocmai acum cu ilustrațiuni și cu un bogat și variat cuprins literar, și costă 30 cr. exemplarul. Doritorii de a și-l procura, sunt rugați a se adresa la Administrațiunea ziarului nostru.

Dela comitat. Adunarea generală ordinară de toamnă a congregației comitatului Arad este deja convocată în chip oficial din partea vicșpanului pe ziua de 19 Octombrie s. n. a. c. și zilele următoare. Programul adunării are 143 puncte, dintre cari mai însemnate sunt: desbaterea și votarea budgetului comitatens pe anul 1900, a unui arunc comitatens de 5%, și anume: 2% pentru urcarea salariilor funcționarilor și

pentru fundațiunea școalelor militare, 2% pentru acoperirea furtului săvârșit la sedria orfanală de Krivány János și 1% pentru fondul de pensii comitatens; apoi alegerea unui asesor la sedria orfanală și a unui pretor în cercul Târnovei.

După informațiunea foilor locale, concurenți la postul de asesor sunt dnii: L. Șoimoșan, notar la tribunalul din locaș Dr. Petru Oprea, avocat, ear' la postul de pretor în Târnova este, până acum, un singur concurent: Hantho Jenő.

Camera advocațională din Arad vestește că a înscris în registrul său pe tinerul candididat de avocat dl Ludovic Ciuto, practicanț la dl avocat Mihai Velicu din Chișineu.

Aruncul Krivány aprobat de ministru. Se știe, ca câtă siluire s'a stors la congregație votarea aruncului de 2% la dare nouă asupra contribuțiilor din comitatul nostru, pentru acoperirea furtului săvârșit de Krivány János. Nu de mult ministru de interne s'a pronunțat și asupra afacerii și prin rescriptul său, adresat comitatului, a aprobat acest arunc; și acum tu, comitat jăfuit, plătește tu furturile domnilor hoști! Rescriptul ministrului nu fi pus și el la ordinea zilei în proxima congregație.

Din diecesa Caransebeșului. Joia trecută (16/28 Sept.) s'au ținut în Caransebeș examenele de calificare cu candidații de preoți din diecesa Caransebeșului. La examene s'au prezentat 11 candidați și toți au reușit, 3 însă cu succes foarte bun, și cu bun și 8 cu calcul suficient.

Sinod. În „Unirea“ din Blaj cetim următoarea știre lapidară:

„Sinodul. După informațiunile ce avem sinodul se va convoca pe ziua de 21 Noembrie n. 1899, și zilele următoare“.

Prigoniri pentru tricolor. Nouă tineri din Seliște, cari au jucat „călușerul“ cu ocaziunea sărbătorilor „adunării pentru fond de teatru român“, sunt citați la judecătoria cercuală din Sibiu pe 27 Octombrie, acușai fiind cu „Illum elleni kihágás“. De sine înțeles, că acușă „Illum elleni kihágás“ nu poate fi alt-ceva, decât — purtarea tricolorului român.

TOȚTA „TRIBUNEI POPORULUI“

ȘTIINȚA ROMÂNĂ ÎN STRĂINĂTATE.

Raportul dlui Boulton asupra cărții dlui A. D. Xenopol:

„Principiile fundamentale ale istoriei“.

Am onoare a oferi Academiilor*) în numele autorului, dl Xenopol, profesor la Universitatea din Iasi, membru al Academiei Române, o operă intitulată „Principiile fundamentale ale istoriei“. Istoric național al României, dl Xenopol ne este cunoscut, nu numai prin publicarea unei prescurtări în limba franceză a marelui sale opere: „Istoria Românilor din Dacia Traiană“, apărută la Paris în 1896, sub ocrotirea confratelui nostru dl Rambaud, și încoronată de Academia franceză, dar încă și prin însemnate lucrări relative la România, publicate mai ales de „Revista istorică“ (Revue historique). Compatrioții dlui Xenopol îi ad-

*) Academia științelor morale și politice din Paris.

miră nu numai înținsa și solida știință cu care a scris — în 6 volume — singura mare și însemnată lucrare care s'a făcut în istoria generală a Românilor, dar și spiriul filosofic ce l-a călăuzit să introducă niște largi vederi în potrivirea și totalitatea operei, împărțiri exacte și luminoase, un șir și logie și potrivit faptelor, și care e întocmit după nevoile mai superioare ale gândirii.

Trebnie deci să ne felicităm că vedem un astfel de istoric apucându-se să fie și filosof asupra grolei probleme a principiilor și asupra metodei cunoștinței istorice. Ar fi de sigur prea mult să susținem, că numai singuri oamenii speciali sunt în stare de a cultiva cu folos filosofia științei lor. Și însuși dl Xenopol, care citează în diferite locuri pe John Stuart Mill, Schopenhauer, Aug. Comte, Herbert Spencer, Wundt etc. recunoaște cel dintăiu rodnicia concepțiilor metafizicilor pentru tâlmăcirea și înțelegerea faptelor. Dar e de nevoie chiar, ca oamenii speciali să se unească cu filosofii proprii zis, pentru-ca să se îndeplinească cu adevărat această pătrundere intimă de fapte și idei, care-i idealul științei omenești.

Dl Xenopol socote că, deși istoria și-a arătat până acuma demnitatea și pu-

terea sa, prin operele ce le-a dat la lumină, ea nu-i încă destul de pătrunsă de obiectul, natura și metoda sa. În urma acestui neajuns, el o vede că se orbește, se ademeneste, pe ici și colea, ori de teoriile cari o fac una cu științele naturale, sau chiar mecanice, ori de cele ce o mărginesc în studiul întâmplării, și nu-i acordă nici o înrudire cu științele adevărate.

El își propune deci de a hotărî bine ceea-ce face originalitatea și caracterul propriu al istoriei, de a spune cu siguranță în ce fel e o știință și ce urmări es din aceste premise, în ce privește direcția în care trebuie să și îndrepte cercetările.

Pentru-ca o cunoștință să fie o știință, trebuie să introducă logica în fapte, dar nu de nevoie să se stringă în adevăruri universale putând da o explicație întregă a acestor fapte. Condițiunea trebuitoare și îndestulătoare a științei nu-i explicarea, ci proba. Ori-ce afirmare întărită cu probe e o afirmare științifică, chiar când însăși temelia esențială a lucrului afirmat ne rămâne necunoscută. Dar nu trebuie a ne înșela asupra obiectului însuși ce este să-l aibă ea în vedere.

Principiul, care trebuie să conducă toată discuția noastră, e deosebirea rapor-

tului de coexistență și a raportului de succesiune. Sunt 2 soiuri de științe: acelea cari iau fenomenele din punctul de vedere al coexistenței și acelea ce le iau din al succesiunii. Cele de al doilea sunt științele istorice.

Însă coexistența întemeindu-se — în ultima analiză — pe părechi de fapte ce se repetă neîncetat, îngăduie legi concrete, care's expresia imediată a faptelor elementare. Succesiunea din contra presupunând fapte veșnic diferite, nu îngăduie decât legi abstracte ce exprimă condițiunile generale ale fenomenelor, dar care legi nu-s în stare de a întemeia vre odată o precizie, — pentru-că împrejurările hotărâte în cari trebuie să le încorporăm, pentru a le da o însemnare practică, sunt prin chiar firea lor, veșnic schimbătoare.

În schimb însă fenomenele coexistente nu pot fi cunoscute decât foarte greu în cauzele lor, și mai multe științe foarte înaintate, cum sunt chimia sau biologia, se mulțămesc încă de a studia numai modul cum se petrec fenomenele, fără a mai căuta și pentru ce se petrec ele astfel. Raportul causal al fenomenelor succesive îl putem prinde din contră foarte adesea; am ajuns de pildă să determinăm cu precizie

Felurimi.

Un nou nărav al damelor din lumea mare. Damesle elegante din Paris și Londra tot mai mult se năvălesc a bătărie parfumuri tari. Destul de răspândit este adică prejudiciul, că ochii capătă o sclipeală deosebită, luându-se câteva picături de apă de Colonia, turnate pe o bucată de zahăr. Efectul dorit însă foarte arare-ori se produce, basat fiind numai pe închipuire. Consumarea alcoolului în forma de parfumerii se prefacă însă curând în obicei: dozele devin tot mai mari, până ce damele-consumante cad pradă beției. La un număr foarte mare de dame din societatea înaltă, care suferă de nervozitate s'a constatat, că starea aceasta, care deșteaptă așa mari temeri, a fost pricinuită prin consumarea de alcool. Pacientele, care s'au lăsat răpite de această manie ciudată, arareori reușesc a scăpa de ea.

Ziar arctic. Cea mai nouă cucerire în resortul ziaristic este un ziar tipărit la gradul 60 al latitudinii geografice, nu departe de „Spitzberg“. Editorul foaiei scrie în ton modest: „Afirmăm, fără a ne teme de a pute fi desmințit, că organul nostru este cel mai răspândit dintre toate zărilor ce apar în mările polare.“ Numele acestui organ este: „The Weekly Mail“; el se tipărește pe o corabie, „Ophir“, unde e instalată tipografia. Primul număr al său a apărut la 22 Iulie. Este o foaie foarte veselă, care nu puțin a contribuit la petrecerea soldaților corabiei în rătăcirile ei prin apele polare cele monotone. Fidele zicăle ziaristice engleze, foaia aducea numai „știrile cele mai nouă și senzaționale“, având pentru fiecare rubrică o mulțime de informații. Dar, durere, viața nu i a fost lungă, căci după numărul al 4-lea a și încetat a mai apăre.

ULTIME ȘTIRI Crisa în Austria.

Viena, 1 Octombrie.

Noul cabinet nu este încă compus. Conte de Clary-Aldringen nu este încă designat în mod formal ca viitorul ministru-pesident, ci îndrumat numai a căuta printre funcționarii diferitelor ministere acele persoane, cari ar avea voie bună să facă parte din viitorul „cabinet de funcționari“. Înaltii funcționari însă nu prea se îmbulzesc a răspunde invitațiilor rugătoare a contelui, având fiecare câte o scusă; cei mai mulți declară, că „ar pute să se hotărască numai la porunca (Befehl) M. Sale“.

Cabinetul va fi de scurtă durată membrii lui poate nici nu vor purta numele oficiale de ministri, ci numai „conducătorii“, sau „dirigenții ministeriilor“ respective. (Leiter des Ministeriums), ear' însuși șeful cabinetului va avea titlul de „president în minister“, și nu ministrul-pesident.

Nainte de Marți la nici un cas foaia oficială nu va publica alcătuirea noului ministeriu.

Tot în numărul său de Marți, „Wiener Zeitung“ va publica patentul împărătesc, prin care sesiunea Reichsrathului se încheie și se deschide una nouă.

Aceasta de pe urmă știre însă trebuie primită cu rezervă.

Editor: Aurel Popovici-Barciuanu.
Redactor responsabil Ioan Russu Sirianu

siune a cerceta odăile redacției. A fost bine primit de personalul redacțional.

Francia contra spionajului. Ministrul de resbel francez, gener. Galliffet, a scos o circulară, prin care interzice oficerilor, cari se duc în Germania, Austro-Ungaria și Italia, de a lua parte la manevre și a călca terenul manevrelor, fără învoire oficială. În schimb nici un oficer al acestor trei puteri nu va avea voie, fără imputernicirea ministrului de resbel francez, a asista la manevrele armatei franceze.

Comitetul reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu apelează către preoții, învățătorii și cărturarilor noștri, să conducă la reușita celor 2 expoziții, una de poame și straguri, și alta de vite, ce le va arangea în luna Octombrie. În special îi îndeamnă a se constitui în fiecare comună sub conducerea preotului sau a învățătorului în comitete locale, cari să adune obiectele de expus și să îndemne la participare. — Vom publica întregul apel în proximitate numărului.

Un Român uriaș. O foaie de dincolo, „Lumina Satelor“, spune, că în București a fost în timpul din urmă un tânăr țeran român cu numele Marin Greceanu, în vârstă de 19 ani, care are o înălțime de 2 metri 33 cm., grosimea peste piept e de 1 m. 41 cm., ear greutatea de 186½ kgr. Hrana lui zilnică constă din 5 chlg. pâine, 3 kgr. friptură, 11 porții mâncare. Țeranul e născut în comuna Gostin, jud. Vlașca.

Copil cu două capuri. Zilele trecute o femeie din Almas-Kamaras (comit. Aradului) a născut un copil, care avea două capuri, deopotrivă dezvoltate și întru toate asemenea. Casul e de tot rar și e pagubă numai, că micul monstru s'a născut mort.

În atențiunea domnilor învățători. Ni-se cere să aducem la cunoștință domnilor învățători, că prin ordinațiunea de datul 9 Septembrie a. c. Nr. 2675, ministrul unguresc de culte și instrucțiune publică a aprobat manualul „Elemente din Constituția Patriei“ sau drepturile și datoriile cetățenesci pentru școlile populare, de profesorul Vasile Goldiș, apărut în editura Tipografiei Ciureu & Comp., de unde se poate comanda cu prețul de 20 cr. exemplarul.

șovăiri. Mă voia mărgini a arăta numai acuzarea ce o aduce lui Kant, că ar fi făcut din spațiu și din timp niște categorii ale înțelegerii, când toată silința lui Kant e de a le referi la simțibilitate; și locul unde — făcând aluzie la vorba lui Pascal „supra șirului legăturii oamenilor, comparat ca un singur om, care trăiește vesinic și învață mărui, — și Xenopol zice că epoca noastră înseamnă, după Pascal, decăderea omenirii.

Cu toate cele câte-va scapări de vedere, dl Xenopol se arată în adevăr cunosător în ale filosofiei, după-cum e și un maestru în istorie. Și teoriile d sale, cari lasă de sigur nedeslegate mai multe greutăți, atacă în adâncul ei chinătoarea și mult interesantă problemă a existenței unor legi în demeniul acțiunii libere. Opera sa e în adevăr în stare — cum o dorește și autorul — de a îmbogăți filosofia și a provoca gândirea adâncită a istoricului asupra caracterului propriu și menirii sale.

Chișineu, care cu un glonț de pistol și-a pus capăt zilelor. Cercetarea în oficiul notarial s'a început imediat; ea decurge încă, și sigur se va sfârși tot cu constatarea: defraudării.

Sinucidul notar era încă pe scândură, când alegerea noului notar se făcu a doua zi Sâmbătă, sub conducerea fibreiului Căukey. Dintr-o patru candidați unguri a fost ales Székely József, până acum notar în Fuzekus Varasd, și astfel Chișineul își are curăși notarășul său.

Din era Bánffy-ana. Comitetul central electorilor din comitatul Scepuș, ocupându-se mai zilele trecute cu revizuirea listelor electorale, a sters din ele pe dl alegător Netzer Lipót, un jidan pripășit din Galiția. Fără să fi cerut și capșat cândva cetățenia ungară, deși locuiește de mai mulți ani în comuna Markusfalva, jidanul totuși era trecut întotdeauna ca alegător. Reclamațiunile înalțate contra acestui abas Bánffy-an întotdeauna rămăseră zădărnice. Numai acum îndrăznesc comisiunile a curăți casa de gânoiuri, fie și numai foarte încet și cu sfială.

„Ein rumänischer Guérin (un Guérin român). Sub acest titlu „Patria“ din Cernăuți publică următoarele: „Goana guvernului local în contra prim-redactorului zăriului nostru, dl Dr. Valeriu Branișce, ia dimensiuni atât de vaste, încât preocupă chiar și zăriștii din capitala imperiului. Astfel cetim în numărul de Vineri, 22 Septembrie a. c., al zăriului antisemit „Deutsche Volksblatt“ sub titlul: „Ein rumänischer Guérin“: „Redactorul organului partidului românesc „Patria“ din Cernăuți, Dr. Branișce, fu expulsat din Austria de către autoritatea politică, cetățean ungar fiind. Ordinul de expulzare însă nu i-se poate întina, pentru-că partizanii săi îl ascund de poliție. Acum poliția în rușul capului face goană după Dr. Branișce, și aproape zilnic primim rapoarte, că în Cernăuți și Storojineț sunt impresarate de gendarmerie și poliție casele, în care se presupune prezența mult cășatului. Până acum i-a succed D-riul Branișce de-a doua-ori a scăpa prin cordonul poliției din fortărețele sale impresurate“. — Astădată informațiunile d-lor dela „D. Vikolit“, — continuă „Patria“ — sunt exacte. Noi putem adăuga spre lămurire, de pildă următorul cas. Într-o bună dimineață redacția noastră e asediată în toată forma. Înaintea porții directorul mag's ratului Widmann cu x polișeri, în ograda redacției detectivi, la fiecare ușă câte „un ochiu al dreptății“. Manescul, primul detectiv, Român fiind, a fost însărcinat cu onorifică mi-

sau concludința de la particular la particular.

Printre dezvoltări foarte complicate, numeroase citări și discuții, cari fac câte odată greu de urmărit gândirea autorului, se vedește foarte lămurit intenția îndreptățită de a găsi o cale mijlocie între aseruirea legilor istorice cu legile științelor materiei și negațiunea desăvârșită a valoarei ideii de lege în istorie. Se pătrunde și se scoate foarte bine la iveală și doctrina — foarte franceză — și expusă nu de mult încă de confratele nostru, A. Sorel în ale sale „Nou încercări de istorie și critica“, și care face fondul Semanticii d-lui Bréal, — după care acțiunea fatală a cauzelor din afară n'ar fi de ajuns să explice fenomenele omenesci, decât dacă aceste fenomenele s'ar deslipi de om ca niște resturi fără viață și mișcare și ar înceta chiar prin aceasta de a merita numele de omenesci, pe când în realitate omul rămâne și va fi purarea centrul și sufletul lor, și le pune ecetea inteligenței și libertății sale după cum trăiește și lucrează.

Intinsă și foarte felurită, erudiția d-lui Xenopol pune publicul francez în cunoștința unor teorii, mai ales germane, reu cunoscute la noi. Singur în general, are câte-va

Nouă carte de școală. A apărut tot mai zilele acestea „Geografia pentru școlile populare“, întocmită pe baza planului ministerial de învățământ, partea primă (pentru clasele III și IV), de Vasile Goldiș, profesor gimnazial, în editura Librăriei Ciureu în Brașov. Prețul: 35 cr.

Acest nou manual de geografie al dlui profesor Goldiș, în forma cum se prezintă, este cât se poate de potrivit pentru cele două clase (III și IV) ale școlii populare. Împărțirea practică a capitolelor, urmate fiecare indeosebi, de „Observări metodice“, textul, expus într'un limbaj ușor, și ca mai multe ilustrațiuni; intersalarea în text a hărților pentru fiecare din cele cinci ținuturi mari ale Ungariei, — sunt toate calități alese, prin cari manualul dlui Goldiș se recomandă foarte mult tuturor învățătorilor dela școlile noastre populare.

Nu-s mediciniști. Foile maghiare din Budapesta înregistrară zilele trecute o statistică oficială asupra numărului de mediciniști la Universitatea din capitala ungară și cu glas tănguitor constată, că numărul acestor pioneri ai higienei publice din an în an scade în Ungaria cu repeziune. Entă, în adevăr, cum prezenta statistica acest scăzământ în ultimul deceniu: în primele semestre din anii următori au fost înscrși: în 1890: 230; în 1891: 220; în 1895: 159; în 1896: 120; în 1899: 105; ear' acum, în semestrul prim al anului școlar început, cifra celor înscrși la facultatea de medicină de la numita universitate e și mai mică, așa că foile patriotice cu drept cuvânt se întreabă: care să fi cauza acestei apariții triste? Răspusul tot ele îl dau: Studiul prea-de tot greu și puțină lăfă, cu care mai ales medicii de la sate sunt reamnerați pentru prestațiunea muncii lor grele. — Noi mai adăugem și o a treia cauză: șovinismul nelufrinat, pe care patrioții de mult l'au virtit deja până și în știință. Căci ce alta, însemnează bunăoară, dispoziția șovinistului ministru Wlassics față cu a nerimeea studiului oasă de la medicină, oprind o de la toate universitățile din străinătate?

Sinucidere și alegere de notar în Chișineu. Un fel de epidemie bănuie acum de multă vreme între unii din notarii comitatului nostru, epidemie, ce în termenii mai moderni ar fi defraudanția, umată sau de sinucidere sau de — temniță. Casuri de asemenea natură sunt chiar dese și medicul cu leacul lipsește. — Vineria trecută cronica acestor casuri s'a sporit cu foaia notar — pensionat deja — Hirsch Béla din

și cu siguranță cauzele fenomenelor crucialelor.

Obiectul istoriei e așa dar bine și definitiv hotărât de acum înainte. Ea are de scop descoperirea adevărului asupra faptelor trecute și înălțuirea lor cauzală, pe care o descopere, căutând legile abstracte ce-i este dat să formuleze, și combinându-le cu împregiurările în cari s'a petrecut fenomenul. Dl Xenopol dă ca exemplu de aceste legi, cari nu sunt prin sine însă cunoștințe istorice, ci intră numai în urzeala istoriei, următoarele: legile de evoluțiune cu progresul spiritului omenesc, statornic fără a fi neîntrerupt; mersul progresului, care se face în tot-deauna de sus în jos adică de la clasele de sus ale societății la acele de mai jos; apoi legile acțiunii mediului intelectual ale tendinței de expansiune, ale luptei pentru traiu, ale tendinței de reacțiune, ale imitațiunii, ale rolului indivizilor.

Din aceste considerațiuni scoate lăcherea, că metoda proprie a istoriei nu-i nici inducțiunea, care merge de la particular la general, — nici deducțiunea ce se coboară de la general la particular, ca să hotărască relațiunile cauzale dintre fapte, ci inferența

Biblioteca Noastră

Apare în Caransebeș.

Director: E. Hodoș.

Au apărut:

Nr. 1 S. S. Secula, Realități și Vișări, povești

Nr. 2. Iosif Bălan, Iancu de Hunyad.

Nr. 3—4. G. Coșbuc, Versuri și Proză, cu portretul autorului.

Nr. 5. Gr. M. Alexandrescu, Fabule alese.

Nr. 6. N. Macovișteanu, Dela Sat, piesă teatrală pentru popor,

Nr. 7. Zotti Hodoș, Intocmai! comedie franceză.

Nr. 8—9. O. G. Lecca, Istoria Țiganilor, cu portretul autorului.

Nr. 10. E. Hodoș, Convorbiri Pedagogice.

Nr. 11—12. E. Hodoș, Căntece Bănăștene, cu răspunsul dlui Weigand

Nr. 13. E. Hodoș, Căntece Cătănăești, cu portretul lui T. Doda.

Nr. 14. G. Ciăciunescu, Copii de găsit, snoave, cu portretul autorului.

Nr. 15—17. Iosif Bălan, Numiri de localități.

Nr. 18—22. Zotti Hodoș, Poftă bună! Carte de bucate.

Nr. 23—26. P. Drăgălina. Din Ist. Banatului Severin I.

Nrele viitoare: Din Istoria Bănatului Sev. de P. Drăgălina.

P. II. Severinul sub principii Transilvaniei până la căderea sa în mâinile Turcilor (1658).

P. III. Resboaiele între Austria și Turcia pentru eliberarea Severinului

P. IV. Înființarea regimentului valaho-illiric, mai târziu romano-banatic nr. 13. (1767—1872),

Partea I. a apărut.

Celelalte au să apară pe rând. *Cei ce doresc să li-se trimită, sunt invitați a ne înștiința, ca să știm câte exemplare să tipărim.*

Directia.

Gramatica Română, pentru învățământul secundar, de Ioan Petran, profesor la seminarul român gr. or. din Arad Partea I. Etimologia. A apărut în a doua ediție, ceea ce încă dovedește valoarea acestui bun manual de școală și buna primire de care prima ediție s'a bucurat din partea celor competenți. — Prețul e 1 fl. și se poate procura dela autorul din Arad, în a cărui editură a apărut. — Manualul este aprobat și din partea ministrului ungaresc de culte și instrucție publică.

„Marșul studenților din Brașov“ se numește o nouă compoziție musicală a tinerului maturisant dela gimnaziul român din Brașov, Iustin Cl. Iuga, care a dat și până acum frumoase probe de talentul său musical. Compoziția a apărut în editura autorului și costă 20 cr. Studentii însă o pot procura direct dela compositor, în Gherla, cu prețul jumătate.

„Foia Pedagogică“, ce apare la 1-a și 15-a a fiecărei luni în Sibiu, sub direcția

unea dlui Dr. D. P. Barcianu, în Nr. 15—16 (din August), anul III., are următorul cuprins: Cestiunea pedepselor în școala populară, de Iosif Velcean, învățator. — Disciplina școlară, de Nicolau Simulescu, învățator. — Modele de lecțiuni: Fata săracului cea isteată (povește de P. Ispirescu), de Dr. Petru Șpan. — Informațiuni. — Felurimi — *Ideii fundamentale în Economia Politică și o nouă teorie sociologică*, de Ioan Socășu, profesor în Brașov, a apărut în tipografia A. Mureșan din Brașov, în editura autorului și se poate procura de-acolo pentru prețul de 65 cr.

A apărut „LITURGIA sfântului Ioan Crisostom“ de Nicolae Ștef, inv. în Arad, ediția II. pentru cor mixt, cu mai multe priceșne, irmoase, și un adaus de cântări naționale. — Prețul unui exempl. 3 fl. legat cu firme 50 cr. mai mult; se află de vânzare la administrația „Tr. Pop.“

Cartea plugarilor de Ioan Georgescu costă 25 cr. se poate procura dela Tipografia „Aurora“ din Gherla, ocupațiunilor de casă. — Din literatura școlară. — Informațiuni. — Felurimi. — Corespondență.

Un comentariu la § 96 al „Statutului organic bisericesc gr.-or. rom.“ după 30 de ani, de I. cav. de Pușcariu. Brașov, 1899. Tipografia Ciurcu et. comp. O broșură în format mare cu un text de 39 pagini. Prețul 1 coroană. Se poate comanda și dela Librăria numitei tipografii.

Exerciții intuitive și gimnastice, manual pentru învățătorii școlilor populare române, întocmite după plan, de Ioan Tuducescu, învățator în Lipova. Ediția a III. Prețul unui exemplar: 30 cruceri.

La administrațiunea „Tribunei Poporului“ au sosit și se află de vânzare:

„Povestea unei coroane de oțel“, cu prețul de 75 cr., „Războiul nostru pentru neatarnare“ cu 55 cr., de George Coșbuc.

La administrația

„Tribunei Poporului“

se află în deposit spre vânzare următoarele opuri și broșuri:

„Teoria dramei“ de Dr. Iosif Blaga. Prețul 1 fl. 80 cr.

„Cuvântări bis. de Massilon traduse prin Ioan Genț. Prețul 2 fl. 50 cr.

„Lupta pentru drept“ de Dr. R. Ihering traducere, de T. V. Păcățeanu Prețul 1 fl.

„Din vremuri apuse“ de Iudita Secula, Prețul 50 cr.

„Juvenilia“, prosă și versuri de Sextil Pușcariu. Prețul 80 cr.

„Vieritul“, de Petru Vancu. Prețul 50 cr.

„Pribeag“, de I. Sceopul. Prețul 75 cr.

La facerea comandelor, cari se vor efectua prompt, rugăm a se adăuga și spesele de porto postal.

Administrațiunea „Trib. Pop.“

„Povestea unei coroane de oțel“, de iubitul nostru poet George Coșbuc, a apărut în București, în editura librăriei C. Ștefa, cu o mulțime de ilustrațiuni intercalate într'un text istoric-poporal, ce se extinde pe 260 pagini ale volumului în format octav mare, cu un tipariu fumos și cât se poate de bine îngrijit. Prețul: 1 leu 50 bani. — Din titlul cărții încă se poate vedea, că ea cuprinde istorisirea despre „Restatornicirea domniei românești și războiul pentru neațarnare“, scrisă anume pentru tinerime. Incepând dela introducere, până la pagina ei din urmă, cartea aceasta, îndeosebi, este scrisă cu atâta foc și dragoste de neam, cu atâta măiestrie și farmec și într'o limbă atât de dulce populară, încât, începând odată s'o citești, n'o mai poți lăsa din mâni până ai isprăvit-o. Și după-ce ai citit-o odată, din nou o începi și mereu o citești și tot nu te mai saturi. — O adevărată comoară literară și un mărgăritar neprețuit în literatura noastră populară. Ear serviciul, ce are să facă opul acesta țeranului cărturar nu numai în România, ci în toate țerile locuite de Români, — nemăsurat va fi. Va reînvia, unde va trebui, va potența, unde este: adevăratul simț național, iubirea curată de neam și de patrie, îndemnul spre fapte mari și glorioase și neclintita dragoste pentru limba strămoșească.

Un păcat neiertat va comite ori care familie românească, din saloane până în bordeiu, — care ar întrelăsa a-și împodobi masa și biblioteca cu acest mai nou mărgăritar literar al iubitelui nostru poet Coșbuc.

„Treii Doctori“, comedie într'un act, localizată din limba germană de Virginia A. Vlaicu. — Prețul 20 cr.

„Foia Populară“, publicație enciclopedică ilustrată, apare în București în fiecare Joi. După o vacanță de 2 luni a repărut tocmai acum cu Nrul 24. E de notat, că această revistă dedicată mai cu seamă familiilor de la țară, a atins succesul pe care nu l-a avut încă nici o altă publicație similară: a reușit să-și facă tipografia ei proprie, cea mai bună garanție a unei sigure apariții. Numărul 24 e splendid. El conține pe pagina I un mare și minunat reușit portret al M. S. Reginei, după o ultimă fotografie, ear ca materie articole economice, literare, științifice, didactice, poezii etc. etc. „Foia Populară“, care se vinde numai cu 10 bani numărul, are marele avantaj, că mai dă ca premiu, cu fie-care număr, un roman gratis „O călătorie la Venus“ sau „În anul 4000“. Recomandăm călduros această revistă, al cărui abonament e numai 5 lei pe an. Redacția în București, str. Academiei 37.

„Familia“, vechia și singura revistă literară în părțile noastre, apare în fiecare Duminică în Oradea-mare, sub direcțiunea dlui Iosif Vulcan, membru al Academiei române. Prețul abonamentului 8 fl. pe an. Numărul 37 (Anul XXXV) din 12/24 Septembrie a. c., are următorul cuprins:

Literatura în „Asociațiune“, de G. Bogdan-Duică. — Cugetări. — „Faceți pace“... (poezie), de Ioan Scurtu. — Limbagiul batiștei în omor. — Ioan (tip. original), de Dușu. — Ciocul (monolog), de N. Radulescu - Niger. — Descăntece din Bihor, de Avram Igna. — Ursitoarele (auzit din popor), de Iosif Stanca. — Salon: Talentele se nasc, de B. Brănișteanu. — Literatură. — Teatru. — Musică. — Biserică și școală. — Ce e nou? — Calendarul săptămânii. — Ilustrațiune: Zina florilor.

„Povești populare“, de cuprins moral culesse de S. Teodorescu-Chirileanu. — Prețul 8 cr.

Almanach, edat de „Reuniunea învățătorilor români“ de la școlile profesionale gr.-or. din diec. Caransebeșului, din incidenta adunării generale jubilară, ținută în zilele de 10/22 și 11/23 Septembrie 1895, cu ca ocaziune s'a inaugurat monumentul lui Constantin Diaconoviciu-Loga. — Editura comitetului reuniunii. — Sub acest titlu harnică reuniune a învățătorilor nostri din diec. Caransebeșului a scos de sub tipar un voluminos, peste 230 pagini, în format mare și elegant, având un cuprins bogat și de interes general. Prețul cărții este numai 1 fl. v. a. și se poate comanda de la „Librăria diecesană“ din Caransebeș.

Pentru membrii Reuniunii opul s'a pus la dispozițiunea P. On. domnului protopret din diec. Caransebeșului spre vânzare pentru celalalt On. public se află de vânzare (cu prețul de 1 fl. plus portul de 15 cr. v. a.) la Librăria diecesană din Caransebeș și la notariul comitetului Ioan Marcu, inv. în Nemet-Bogșan.

Gramatica Română pentru învățământul primar, partea I. de Ioan Petran, profesor siminarial (apărută în Arad, 1894, prețul 15 cr.) e aprobată de Ven. Consiliul din Arad. Venitul curat al acestei cărți didactice este destinat pentru înființarea unui fond, din care să se premieze învățătorii nostri, cari se vor distinge pe terenul învățământului și, îndeosebi, în propunerea limbii materne. Se poate comanda și dela „Tribunei Poporului.“

„Drepturile, datorințele și responsabilitatea membrilor de direcțiune“, de Alfred Kormos, trad. de Constantin Pop, funcționar la „Albina“. Cartea foarte importantă pentru membrii de direcțiunea tuturor institutelor de băni și a ori-cărora societăți pe acțiune. Costă 1 fl. 50.

„Pălăria Ceasornicului“, comedie într'un act de Mdm. Emile de Girardin, localizată de A. G. N. — Prețul 25 cr.

AVIS. P. T. domnii învățători colegi. La multele întrebări ce mi-se făceau cu onoare vin a răspunde, că deși am tratat în statul de pensiuon, dar' lucrul meu mai departe pe terenul literar-didactic, pentru noul an școlar 1899/1900 pot să vă ofer cu manualele mele didactice — scrisă cu multă îngrijire — într'o limbă ușoară și metodă practică și am măsurat gradul de înțelegere a tinerimei noastre din școala populară, ca așa carte să le fie dragă. Las să urmeze aci întreaga serie: 1. Micul abecedar 18 tabele de părete 3 fl. 60 cr. 2. Micul abecedar P. I. ediția IX. pentru I. an 20 cr. 3. Micul abecedar P. II. ediția V. pentru II. an 20 cr. 4. Micul abecedar P. III. ediția V. pentru III. și IV. an. 30 cr. 5. Exerciții intuitive ediția III. pentru învățători 30 cr. 6. Metoda de procedere, la Abecedar, p. Inv. 40 cr. 7. Limba română (gramatică) 30 cr. 8. Economia, ediția VI. (clasa IV., V., VI.) 20 cr. 9. Socoata P. I. ediția IV. 20 cr. 10. P. II. ediția II. 20 cr. 11. Tabelele, măsurile și anii ediția III. 6 cr. 12. Istoria naturală, ediția VI. 20 cr. 13. Geografia P. I. ediția IV. (clasa III. și IV.) 20 cr. 14. Istoria Ungariei ediția II. (clasa IV. și V.) 20 cr. 15. Istoria Univers., (clasa VI.) 20 cr. 16. Abecedar german-român 20 cr. 17. Istoria României 30 cr. 18. Micul gratulant 30 cr. 19. Cântările Vitelemului 10 cr. 20. Învățătorii despre banii noi 2 cr. Cu stimă colegială Ioan Tuducescu. (Com. Temes) posta B-Lippa